

Сәулет, қала құрылысы және құрылыс
саласындағы мемлекеттік нормативтер
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ

Государственные нормативы в области архитектуры,
градостроительства и строительства
СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

**ӨРТКЕ ҚАРСЫ ҚЫЗМЕТ ОРГАНДАРЫНЫҢ
ОБЪЕКТІЛЕРІҢ ЖОБАЛАУ**

**ПРОЕКТИРОВАНИЕ ОБЪЕКТОВ ОРГАНОВ
ПРОТИВОПОЖАРНОЙ СЛУЖБЫ**

**ҚР ҚН 2.02-04-2023
СН РК 2.02-04-2023**

Ресми басылым
Издание официальное

Қазақстан Республикасы өнеркәсіп және құрылыс министрлігі
Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері
комитеті

Комитет по делам строительства и жилищно-коммунального
хозяйства Министерства промышленности и строительства
Республики Казахстан

Астана 2025

АЛҒЫ СӨЗ

1 ӘЗІРЛЕГЕН	«ҚазҚСҒЗИ» АҚ, «КазНормаЦентр» ЖШС
2 ҰСЫНҒАН	Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитетінің Техникалық реттеу және нормалау басқармасы
3 МІНДЕТТІ НЕГІЗДЕ ҚОЛДАНУ ҮШІН БЕКІТІЛІП, ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ	Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитетінің 2023 жылғы 16 маусымдағы № 105-НҚ бұйрығымен 2023 жылғы 16 маусымнан бастап
4 ОРНЫНА	ҚР ҚН 2.02-04-2019

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАН	АО «КазНИИСА», ТОО «КазНормаЦентр»
2 ПРЕДСТАВЛЕН	Управлением технического регулирования и нормирования Комитета по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства Министерства индустрии и инфраструктурного развития Республики Казахстан
3 УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ ДЛЯ ПРИМЕНЕНИЯ НА ОБЯЗАТЕЛЬНОЙ ОСНОВЕ	Приказом Комитета по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства Министерства индустрии и инфраструктурного развития Республики Казахстан от 16 июня 2023 года №105-НҚ с 16 июня 2023 года
4 ВЗАМЕН	СН РК 2.02-04-2019

Осы мемлекеттік нормативті Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс істері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органының рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толық немесе ішінара қайта басуға, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігі Құрылыс және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық істері комитетінің 2023 жылғы 23 қазандағы №149-НҚ және 2025 жылғы 12 наурыздағы №45-НҚ бұйрықтарына сәйкес өзгертулер мен толықтырулар енгізілді.

Настоящий государственный норматив не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения уполномоченного государственного органа по делам архитектуры, градостроительства и строительства Республики Казахстан.

Внесены изменения и дополнения в соответствии с приказом Комитета по делам строительства и жилищно-коммунального хозяйства Министерства промышленности и строительства Республики Казахстан от 6 октября 2023 года №149-НҚ и от 12 марта 2025 года №45-НҚ.

МАЗМҰНЫ

1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ.....	1
2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР.....	1
3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР.....	2
4 ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫНЫҢ НОРМАТИВТІК ТАЛАПТАРЫНЫҢ МАҚСАТТАРЫ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАРЫ.....	3
4.1 Құрылыс нормалары нормативтік талаптарының мақсаттары.....	3
4.2 Құрылыс нормаларының функционалдық талаптары.....	3
5 ЖҰМЫС СИПАТТАМАЛАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР.....	4
5.1 Негізгі ережелер.....	4
5.2 Ғимараттардың сенімділігі мен орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша талаптары.....	5
5.3 Өрт қауіпсіздігіне қойылатын талаптар.....	6
5.4 Пайдалану барысында адамдардың денсаулығын қорғауды қамтамасыз ету бойынша талаптар.....	7
5.5 Инженерлік желілер мен жүйелерді жобалау.....	10
5.6 Қоршаған ортаны қорғау.....	11
5.7 Әмбебап өрт сөндіру деполарын жобалау ерекшеліктері.....	12
6 ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ.....	12
6.1 Энергия тұтынуды азайтуға қойылатын талаптар.....	12
6.2 Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану.....	13

ЖАЗБАЛАР ҮШІН

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ**СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН****ӨРТКЕ ҚАРСЫ ҚЫЗМЕТ ОРГАНДАРЫНЫҢ ОБЪЕКТІЛЕРІН ЖОБАЛАУ****ПРОЕКТИРОВАНИЕ ОБЪЕКТОВ ОРГАНОВ ПРОТИВОПОЖАРНОЙ СЛУЖБЫ***Енгізілген күні – 2023-06-16***1 ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ**

1.1 Осы құрылыс нормалары Қазақстан Республикасы аумағында жобаланатын және тұрғызылатын өртке қарсы қызмет органдары объектілерінің учаскесіне, көлемдік-жоспарлық шешімдеріне, инженерлік жүйелеріне қойылатын талаптарды белгілейді.

1.2 Осы нормалар талаптары жаңадан салынатын және реконструкцияланатын, кеңейтілетін және жаңғыртылатын өртке қарсы қызмет органдарының (өрт депосы, оқу-спорт және тұрғын үй және тағы басқа) ғимараттары мен құрылыстарын жобалауға және салуға таратылады.

2 НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Осы құрылыс нормаларын қолдану үшін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне келесі сілтемелер қажет:

"Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі" Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы Кодексі (бұдан әрі - Экологиялық кодекс).

Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 18 қыркүйектегі № 193-IV "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" кодексі (бұдан әрі - Кодекс).

"Су көздеріне, шаруашылық-ауыз сумен жабдықтау мақсаты үшін су жинау орындарына, шаруашылық-ауыз сумен қамтамасыз ету және суды мәдени-тұрмыстық пайдалану орындарына және су объектілерінің қауіпсіздігіне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 16 наурыздағы № 209 бұйрығы.

«Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламентін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2021 жылғы 17 тамыздағы № 405 бұйрығы (бұдан әрі - "Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар" ТР);

«Өрт қауіпсіздігі қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2022 жылғы 21 ақпандағы № 55.

Ескертпе - Осы мемлекеттік нормативті пайдаланған кезде «Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы нормативтік құқықтық актілер мен нормативтік техникалық құжаттар тізбесі», «ҚР Ұлттық стандарттары мен ұлттық техникалық-экономикалық ақпарат жіктеуіштерінің каталогы» және «Мемлекетаралық стандарттар каталогы» ақпараттық каталогтары бойынша жыл сайын жасалатын анықтамалық құжаттардың қолданылуын ағымдағы жылғы жағдай бойынша және ай сайын шығарылатын тиісті ақпараттық бюллетеньдерге – ағымдағы жылы жарияланған стандарттардың журналдары мен ақпараттық көрсеткіштері бойынша

тексерген орынды.

Егер сілтемелік құжат ауыстырылған (өзгертілген) болса, онда осы нормативті пайдаланған кезде ауыстырылған (өзгертілген) стандартты басшылыққа алған жөн, егер сілтемелік құжат ауыстырусыз жойылған болса, онда оған сілтеме берілген ереже осы сілтемені қозғамайтын бөлігінде қолданылады.

3 ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

Осы құрылыс нормаларында келесі терминдер және оған сәйкес анықтамалар қолданылады:

3.1 Байланыс пункті: Хабар қабылдауды, өртке қарсы қызмет органдары күшін басқару орталығымен байланысуды (телефон, радио), жеке құрамды тез шақыруды және бұйрық беруді қамтамасыз етуге арналған техникалық құралдармен, аппаратурамен, дабыл беру-сөйлесу құрылғыларымен жабдықталған бөлме.

3.2 Өрт сөндірушінің әскери киімі: Адам денесін өрт сөндіруде және онымен байланысты бірінші кезекті апатты-құтқару жұмыстары кезінде туындайтын қоршаған ортаның қауіпті және зиянды факторларынан, сонымен қатар қолайсыз климаттық әсерлерден қорғауға арналған киім;

3.3 Өртке қарсы қызмет объектісі: Мемлекеттік өртке қарсы қызмет, мемлекеттік емес өртке қарсы қызмет органдарының, ерікті өртке қарсы құрылымдардың, өрт-техникалық ғылыми-зерттеу мекемелерінің, білім ұйымдары уәкілетті органының қызметтерін қамтамасыз етуге арналған сыртқы және ішкі инженерлік желілері бар өндірістік, қойма, қоғамдық ғимарат, құрылыс пен құрылғылар аумағы;

3.4 Өрттің қауіпті факторы: Әсер етуі адамның жарақат алуына, улануына немесе қаза болуына, сондай-ақ материалдық шығынға алып келетін өрт факторы. Өрттің қауіпті факторларына жалын және ұшқын, қоршаған ортаның жоғары температурасы, түтіндеу, газ ортасы құрамының өзгеруі, жанудың және термиялық ыдыраудың уытты өнімдері, оттегінің төменгі концентрациясы жатады;

3.5 Өрт сөндіру орны: Өрт күзетінің құрамы (немесе арнайы тағайындалған тұлға) азаматтар мен қызметкерлердің объектідегі өртке қарсы тәртіпті сақтауын бақылау жөніндегі міндеттерді орындайтын объекті аумағындағы ғимараттағы орын. Өрт сөндіру орны үшін кезекшілікті атқарудың шекарасы мен тәртібі белгіленеді. Өрт сөндіру орнының шұғыл әрекетін арттыру мақсатында өрт техникасы беріледі немесе өрт (жедел) автомобильдерімен кезекшілік жүзеге асырылады;

3.6 Өрт шлангісі: Өрт байланыстырғыш бастиектермен жабдықталған өрт сөндіретін заттарды тасымалдауға арналған иілгіш құбыр;

3.7 Түтінге қарсы қорғаныс: Адамдарға түтіннің, жоғары температураның және жанудың уытты өнімдерінің әсер етуінің алдын алуға арналған ұйымдық шаралар мен техникалық құралдар кешені.

3.8 Бекеттік будка: Бекет кезекшісіне арналған кішкене бір бөлмелі құрылыс;

3.9 Өрт сөндіру депосы: Ғимараттар мен құрылыстар аумағы, арнайы және өртке қарсы техникаларды орналастыруға арналған, оларға қызмет көрсетуге арналған өрт сөндіру-техникасымен қаруланған, жеке құрамды орналастыруға қосалқы бөлмелер мен өрт күзетіне жүктелген тапсырмаларды орындау үшін қажетті өртке қарсы қызмет бөлімшелерінің байланыс орындары;

3.10 Мемлекеттік емес өртке қарсы қызмет: Ұйымдарда, елді мекендер мен объектілерде өртті алдын ала хабарлау және сөндіру, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз етуге байланысты жұмыстарды және апаттық-құтқару жұмыстарын жүргізу құқығын алу үшін аттестаттаудан өткен заңды тұлғалар.

3.11 Мемлекеттік өртке қарсы қызмет: Облыстардағы, республикалық мәні бар қалалардағы, астанадағы, аудандардағы, облыстық мәні бар қалалардағы өртті алдын ала

ескерту мен оны сөндіруге, апаттық-құтқару мен шұғыл жұмыстарды жүргізуге, өрт қауіпсіздігі саласында мемлекеттік бақылау жүргізуге және өртке қатысты қылмыстық істерді тергеуге арналған басқару органдарының, күштері мен құралдарының азаматтық қорғау жиынтығы.

3.12 Азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган: Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу және жою, халыққа шұғыл медициналық және психологиялық көмек көрсету, өрт қауіпсіздігін және азаматтық қорғанысты ұйымдастыруды қамтамасыз ету бөлігінде азаматтық қорғау саласында басшылықты және салааралық үйлестіруді, мемлекеттік саясатты әзірлеуді және іске асыруды жүзеге асыратын орталық атқарушы орган.

3.13 Тез құрылатын конструкциялардан салынған әмбебап өрт сөндіру депосы (бұдан әрі – әмбебап өрт сөндіру депосы): Төтенше жағдайлар мен олардың зардаптарының алдын алу және жою жөніндегі халықты және инфрақұрылымды қорғауға арналған азаматтық қорғау күштері мен құралдарын орналастыруға арналған үй-жайлардың ең аз қажетті құрамын қамтитын ғимараттар мен құрылыстардың жедел салынатын кешені. *(Толықтырылды – ҚТҮКШК 12.03.2025 ж. №45-НҚ бұйрық).*

4 ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫНЫҢ НОРМАТИВТІК ТАЛАПТАРЫНЫҢ МАҚСАТТАРЫ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ТАЛАПТАРЫ

4.1 Құрылыс нормалары нормативтік талаптарының мақсаттары

4.1.1 Нормативтік талаптардың мақсаты - адамдардың өмірін, денсаулығын, мүлікті және қоршаған ортаны қорғау, энергетикалық тиімділікті және ресурстарды үнемдеуді қамтамасыз ету, сонымен қатар өрттің алдын алуды ескерту, оның туындау, таралу ықтималдығының алдын алу және тиімді сөндіру мақсатында олардың өміршеңдігінің барлық кезеңінде өртке қарсы қызмет органдары объектілерінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

4.2 Құрылыс нормаларының функционалдық талаптары

4.2.1 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілері, олардың негіздері мен конструкциялары ғимараттар мен құрылыстарды пайдалану барысында уақытша біркелкі таратылған және жабынына шоғырландырылған жеке салмағынан түсетін тұрақты жүктемелерді, осы құрылыс ауданына тән қар мен жел жүктемелерін қабылдауға есептеледі.

4.2.2 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде өрт қаупінің туындауын барынша жылдам анықтау, сөндіру және оның қолайсыз ауа райы жағдайларында іргелес ғимараттар мен құрылыстарға таралуының алдын алу, азайту жөніндегі шаралар қарастырылады, бірінші кезекте апаттық-құтқару жұмыстары жүргізіледі.

4.2.3 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде аумақты жайластыруды, сәулет-жоспарлау шешімдерін, санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды есепке ала отырып, пайдалану барысында адамдардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз ететін жұмыс үшін қажетті жағдайлар құрылады.

4.2.4 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілері мен олардың ішкі ортасы пайдалану мерзімі ішінде оларда адамдар болған кезде адамға физикалық, химиялық, биологиялық және басқа да зиянды факторлардың жол берілмейтін әсерлерін көрсетпейді.

4.2.5 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалаған кезде қызметкерлердің жұмыс жасауы үшін жағдай жасау, сонымен қатар жағдайды есепке ала

отырып, адамдарды, эвакуациялаудың, өрт сөндірудің техникалық құралдарын қорғау бойынша қызметтерді орындау, халық пен ұйымдарды ақпараттандыру, өрт қауіпсіздігі саласындағы бақылау мақсатында үй-жайлардың талап етілген санын, олардың ретімен орналасуы қамтамасыз етіледі.

4.2.6 Үй-жайларды жасанды жарықтандыру және табиғи инсоляциялау, сонымен қатар оларды дыбыстық оқшаулау, адамдардың қалыпты жүруі үшін жағдай жасайды және адам денсаулығына зиян келтіру қаупінің алдын алады.

4.2.7 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде қауіпсіздік мақсатында барлық инженерлік жүйелермен, технологиялық жабдықтармен, ауа температурасын автоматты немесе қолмен реттеуге арналған аспаптармен жабдықталған техникалық қабаттар қарастырылады, сонымен қатар үй-жайлардың функционалдық мақсаттарын есепке ала отырып, олардың ыңғайлы, ойластырылған және ретімен орналасуы қамтамасыз етіледі.

4.2.8 Өртке қарсы қызмет органдары объектілерінің қоршау конструкциялары бөлмені жылу қорғаныспен және ылғалдан қорғауды қамтамасыз етеді, ал сумен қамтамасыз ету және канализация жүйелері ағындар мен ластанулардың алдын алады.

4.2.9 Іргелес аумақтар, оның ішінде жүретін жолдар адамдардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз ететіндей, сондай-ақ ықтимал жазатайым оқиғалар адамдардың денсаулығына қауіп тудырмайтындай және жарақат алмайтындай ықтималдықпен жобаланады.

4.2.10 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде халықтың мүмкіндігі шектеулі топтарын қоса алғанда, қажет жағдайда адамдардың мақсатына сәйкес барлық жерлерге олардың кедергісіз кіру мүмкіндігін жасайды.

4.2.11 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде қоршаған ортаны қорғау, табиғи ресурстарды тиімді пайдалану және энергия тұтынуды үнемдеу, жылу шығынын қысқарту жөніндегі талаптар орындалады.

4.2.12 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде жобалау, салу және пайдалану процесінде табиғи ресурстарды тиімді пайдалану, су тұтыну, құрылыс конструкцияларын, материалдарды, бұйымдарды қайта қолдану қарастырылады.

4.2.13 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде қоршау құрылыс конструкциялары, жылыту, салқындату, желдету және ауа баптау, жарықтандыру және басқа жүйелердің жұмыс атқаруы бөлмелердегі қызметкерлердің келуіне жайлы жағдай жасай отырып, энергия үнемдеу мен жылу сақтау тәртібінде жұмыс істеуін қарастырады.

5 ЖҰМЫС СИПАТТАМАЛАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

5.1 Негізгі ережелер

5.1.1 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау, салу және реконструкциялау осы құрылыс нормаларының және басқа қолданыстағы нормативтік құжаттардың, Қазақстан Республикасының аумағында құрылыс және жобалау ережелерінің белгіленген талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

5.1.2 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде (орталық өрт сөндіру депосы) жедел басқару орталығын, өрт сөндірудің апаттық-құтқару тобын, газтүтінді қорғаныс қызметінің базасын (ГТҚК), өрт түтікшесін, кинокөрсетіліммен конференц-залды және фойені орналастыруға рұқсат етіледі.

5.1.3 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде газбен жабдықтау Заңның 20 бабы 23-16) тармағына сәйкес бекітілетін сәулет, қала құрылысы және құрылыс

саласындағы мемлекеттік нормативтер (бұдан әрі - сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер) талаптарына сәйкес жобаланады.

5.1.4 Тұрғын үй аймақтар аумағында, адамдар жүретін негізгі жолдарда, өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде халықтың мүмкіндігі шектеулі топтары үшін қолжетімділік пен олардың қажеттілігі қамтамасыз етіледі.

5.1.5 Өндірістік аймақта депо құрылысы үшін бөлінген учаскеде: өрт депосының ғимараты, қажет болған жағдайда жабық гараж-резервтік техника тұрағы және қойма үй-жайлары орналастырылады.

5.1.6 Өрт сөндіру депосының оқу-жаттығу аймағында оқуға арналған өрт мұнарасын, кедергілері бар жүз метрлік жолақты, жер асты резервуарын және автомобиль тұрағына арналған алаңы бар өрт гидрантын, спорттық құрылыстарды орналастырады.

5.1.7 Тұрғын үй аймағына өрт сөндіру депосы ғимаратының тұрғын үй бөлігі немесе тұрғын үй (қызметтік пәтерлер немесе жатақхана), демалуға және балалардың ойнауына арналған алаңдар орналасады.

5.1.8 Техникалық қызмет көрсету орны өзіне шеберхананы, қозғалыс қауіпсіздігі бөлмесін, қарау шұңқырын, қойманы, жанар май құю бекетін қамтиды.

5.1.9 Өрт техникасы мен жуу бөлмелерінің көлемдік-жоспарлық шешімдері өрт техникасының түріне байланысты анықталады.

5.1.10 Қалалар мен елді мекендерде өрт сөндіру депосын жобалау кезінде жер учаскесінің ауданы жеткіліксіз болған жағдайда, бірақ ауданы кемінде 0,55 га учаскеде жобалау кезінде, үй-жайлардың ең аз санымен өрт сөндіру депосының ғимаратын жобалауға жол беріледі. *(Толықтырылды – ҚТҮКШІК 06.10.2023 ж. №149-НҚ бұйрық).*

5.2 Ғимараттардың сенімділігі мен орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша талаптары

5.2.1 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау, салу және реконструкциялау кезінде, сәулет, қала құрылысы және құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық салалары бойынша мемлекеттік нормативтер талаптарына жауап бере алмайтын технологияларды әзірлеуге және қолдануға тыйым салынады.

5.2.2 Өртке қарсы қызмет органдары объектілерінің күш түсетін конструкцияларын есептеу мен жобалау кезінде құрылыс алаңының геотехникалық жағдайын, табиғи-климаттық жағдайды және сейсмикалық әсерлерді ескере отырып, жүктемелердің айрықша тіркесуін, сондай-ақ өртке қарсы қорғанысты ескере отырып олардың сенімділігі мен орнықтылығы қамтамасыз етіледі.

5.2.3 Өртке қарсы қызмет органдары объектілері ғимараттары мен құрылыстарының конструкциялары мен конструктивтік шешімі құрылыстың нақты алаңындағы жағдайда олардың тиімділігі мен экономикалық мақсаттылығын ескере отырып қабылданады.

5.2.4 Ғимараттар мен құрылыстар күш түсетін және құрылыс конструкцияларының сыртқы қоршауы, қабатаралық жабындар бүлінбейтіндей және барлық қызмет ету мерзімінің бойында ішінара немесе толық бұзылмайтындай жобаланады.

5.2.5 Жобалау және есептеу кезінде күш түсетін конструкциялар қамтамасыз етуі қажет:

- 1) талап етілетін көтергіштік қабілетті;
- 2) пайдалану жарамдылығы;
- 3) ұзақ мерзімділігі.

5.2.6 Баспалдақ торларының қабырғалары ғимараттың аралас конструкцияларының құлауына, бұзылуына алып келмейтіндей жобаланады.

5.2.7 Іргетастарды жобалаған кезде төмендегілерді ескере отырып, өртке қарсы қызмет органдары объектілері элементтерінің астындағы негіздердің әркелкі отырылуын қоспағанда қарастырылады:

- 1) топырақтың физика-механикалық сипаттамасын;
- 2) құрылыс алаңындағы гидрогелологиялық тәртіп сипаттамасын;
- 3) топырақтың белсенділігі мен топырақ суының іргетастар мен жер асты инженерлік желілер дәрежесіне қатысы және басқасы.

5.3 Өрт қауіпсіздігіне қойылатын талаптар

5.3.1 Өртке қарсы қызмет органдары объектілерінің өрт қауіпсіздігі және көлемдік-жоспарлау шешімдері нормативтік құқықтық құжаттардың талаптарының орындалуын көздейді, қарастырады: "Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар" және Қазақстан Республикасы аумағында қолданыстағы өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтер.

5.3.2 * Өртке қарсы қызмет органдары өртке қарсы техниканың бар болуына және тағайындалуына байланысты келесі түрдегі өрт сөндіру станциясына (депосына) бөлінеді:

- 1) орталық өрт сөндіру депосы - I типті;
- 2) өрт сөндіру депосы және өрт сөндіру жеке күзеттері II-ден бастап VI типке дейін.

Өртке қарсы қызмет органдарының объектілері отқа төзімділіктің II-дәрежесінен кем емес жобаланады.

VI типтегі өрт сөндіру депосы бірінші өрт сөндіру бөлімінің шақыру орнына келген уақыты «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» Техникалық регламентінде белгіленген уақыттан асатын қашықтықта орналасқан өрт сөндіру депосы болмаған кезде ірі қалаларда жобаланады. VI типтегі өрт депосын жаңадан жобаланатын 28 метрден асатын көп пәтерлі тұрғын үйлерде және қоғамдық ғимараттарда орналастыру көзделеді. *(Өзгертілді. – ҚТҮКШІК 12.03.2025 ж. №45-НҚ бұйрық).*

5.3.3 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде, объектілердің қауіпсіздігінің мақсатында, өрттің алдын алуын, жанғыш ортаның пайда болуын және тұтану көздерін жою қарастырылады.

5.3.4 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде өрт кезінде адамдарды құтқаруға арналған қажетті уақытты және өрт сөндірудің есептік уақытын есепке ала отырып, өрт кезінде талап етілетін отқа төзімділік шегіне ие техникалық құралдарды (баспалдақ торлары, өртке қарсы қабырғалар, лифтілер, сыртқы өрт баспалдақтары, апаттық люктер және тағы басқалар) қарастырылады.

5.3.5 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде өрт қауіпсіздігі жүйелерімен қамтамасыз ету, оның ішінде өрттің туындау ықтималдығын болдырмауды, адамдарды және материалдық құндылықтарды қорғау қарастырылады.

5.3.6 Өрт қауіпсіздігінің жүйелері, өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінің адамдарға өрттің қауіпті факторларының әсер етуінің алдын алуына, оның ішінде талап етілген деңгейде олардың екінші ретті туындауына бағытталған.

5.3.7 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде өртті анықтаудың автоматты қондырғылары, сонымен қатар сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтердің талаптарына сәйкес адамдарды өрт туралы хабардар ету жүйелері қарастырылады.

5.3.8 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде түтінге қарсы қорғау жүйелері (ГТҚҚ базасы) жеке бөлек бөлмеде (бірінші қабатта) немесе негізгі ғимараттан бөлінген бөлмеде орналастырылады.

5.3.9 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін түтінге қарсы қорғау жүйесі (ГТҚҚ): сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер талаптарына сәйкес адамдарды эвакуациялау үшін жеткілікті уақыт ішінде эвакуациялау

жолдарының түтіндемеуін, температураны төмендетуді және жану және термиялық ыдырау өнімдерін жоюды қамтамасыз етеді.

5.3.10 Өрт автомобильдеріне қызмет көрсетуге арналған үй-жайлар басқа бөлмелерден жанбайтын материалдардан жасалған қабырғалармен (арақабырғалармен) бөлектенеді.

5.3.11 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде функционалдық өрт қауіптілігінің түрлі кластағы ғимараттары мен бөлмелерінің бір бөлігі нормаланатын отқа төзімділік шегіне және конструктивтік өрт қауіптілігі кластарына ие қоршау конструкцияларымен немесе өртке қарсы кедергілермен бөлінеді.

5.3.12 Өрт техникасына арналған ғимараттар мен құрылыстарға баратын жолдарды, өтпе жолдарды және кіре берістерді сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер талаптарына сәйкес қарастырылады.

VI түрдегі өрт сөндіру депосының қақпасына кірме жолдың учаскесі көп пәтерлі тұрғын үйге кіреберіс жолдардан бөлек орындалады.

5.3.13 Эвакуациялау жолдарындағы есіктер ғимараттан шығатын бағытқа қарай еркін ашылатындай орындалады.

5.3.14 Мәжбүрлі қозғағышы бар түтін шығарумен жабдықталған, бөлмелерден және дәліздерден эвакуациялық шығатын есіктері, сонымен қатар баспалдақ торларының есіктері түтін өткізбейтіндей орындалады.

5.3.15 Түтін өткізбейтін есіктер, оларды ашық қалыпта пайдалану қажет, өрт кезінде оларды автоматты түрде жабуды қамтамасыз ететін құрылғылармен жабдықталады.

5.3.16 Дәліздерде коммуникациялар мен өрт крандарына арналған шкафтарды қоспағанда, кіріктіріме шкафтарды орнатуды қарастыруға тыйым салынады.

5.3.17 Нормаланатын өрт-техникалық сипаттамаларға ие конструкциялардың отқа төзімділік шегі мен өрт қауіптілігі класы, олар инженерлік коммуникациялармен қиылысқан кезде өзгеріссіз қалады. Конструкциялар инженерлік коммуникациялармен қиылысқан кезде, олардың арасындағы саңылаулар конструкцияның барлық қалыңдығында, конструкцияның отқа төзімділік шегін және өрт қауіптілігі класын төмендетпейтін материалдармен толтырылады.

5.4 Пайдалану барысында адамдардың денсаулығын қорғауды қамтамасыз ету бойынша талаптар

5.4.1 Құрылыс алаңына бөлінген және рұқсат етілген жер теліміне өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін орналастыру сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер талаптарына сәйкес жасалады.

5.4.2 Өрт сөндіру депосының аумағы өндірістік, оқу-жаттығу және тұрғын үй аймақтарына бөлінеді.

5.4.3 Өрт сөндіру депосы жалпы қалалық мақсаттағы магистральдық көшелерге немесе жолдарға шығатын жерлері бар жер телімдерінде орналасады.

5.4.4 Өртке қарсы қызмет органдары объектілерінің бас жоспары жергілікті климаттық жағдайларды есепке ала отырып әзірленеді, сонымен қатар ғимараттар мен жапсарлас орналасқан аумақты сыртқы факторлардың кері әсерінен қорғау бойынша шаралар қарастырылады.

5.4.5 Өрт сөндіру деполарын (қызмет орнын) орналастыру орны қызмет көрсетудің бекітілген радиусі шегінде таңдалады.

5.4.6 Шұғыл басқару орталықтары орталық өрт сөндіру деполарын салу үшін немесе Қазақстан Республикасының төтенше жағдайлар бойынша уәкілетті мемлекеттік органының аумақтық басқармасымен бірлесіп бөлінген жер телімдерінде (бөлек тұрған, жапсарлас, кіріктіріме) орналастырылады.

5.4.7 Өрт сөндіру депосының аумағы қоршалады және көгалдандырылады, ғимараттың қасбетінде жылытылатын, әйнекпен қапталған бекеттік будка орнатылады.

5.4.8 Өрт сөндіру депосындағы өндірістік процестер санитариялық-эпидемиологиялық талаптары бойынша І-топқа жатады.

5.4.9 Өртке қарсы қызмет ғимараттарында үй-жайлардың ыңғайлы орналасуын функционалдық тағайындалуына, қауіпсіздік талаптары мен жайлылыққа, эргономикалық және технологиялық талаптарға сәйкес қамтамасыз етеді.

5.4.10 Бірінші кезектегі апаттық-құтқару жұмыстарын жүргізетін аймақтық мамандандырылған отрядтар мен бөлімдерге арналған бөлмелердің аудандары мен құрамы сәулет, қала құрылысы және құрылыс бойынша мемлекеттік нормативтермен анықталады.

5.4.11 Негізгі өрт автомобильдерінің гараж-тұрағы бірінші қабатта орналасады.

5.4.12 Өртке қарсы қызметтің объектілерін түтінге қарсы қорғау жүйесі (ГТҚҚ базасы) негізгі ғимараттан бөлінген, бөлек бөлмеде (бірінші қабатта) орналасады.

5.4.13 Кезекші ауысымның жеке құрамына арналған демалыс бөлмесі азық-түлік және санитарлық тораптар бөлмелерінен бөлініп, барлық қажетті жабдықпен жабдықталуы керек.

5.4.14 Әр өрт сөндірушінің арнайы киімдері мен керек-жарақтары арнайы жабдықталған стеллаждарға жеке-жеке салынады. Кезекші күзетшінің жеке құрамының арнайы киімдеріне арналған стеллаждар өрт автомобилінің артында орналасады.

5.4.15 Байланыс пункті үшін аккумулятор бөлмесін байланыс пунктісіне жақын және тамбур арқылы кіретін жеке бөлмеде орналастырады.

5.4.16 Шеберхана техникалық қызмет көрсету орнының жанында орналастырылады және онымен тікелей байланыс орнатылады.

5.4.17 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілеріндегі әкімшілік мақсаттағы үй-жайларды жобалау сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер талаптарын есепке ала отырып жүргізіледі.

5.4.18 Әкімшілік-тұрмыстық ғимаратта басшылық пен инспектор құрамының кабинеттері орталық кіре беріспен қамтылған баспалдақ торының жанында орналастырылады.

5.4.19 Оқу класы мен кезекші ауысым басшысының кабинетін кезекші ауысым бөлмесінің жанына орналастырады.

5.4.20 Шлангтік бөлім өрт сөндіру техникасы бөлмесінің жанына орналасады.

5.4.21 Газқағарлар мен аппараттарды жуу және кептіру бөлмелерінің қабырғалары қыш тақталармен қапталады.

5.4.22 Санитарлық тораптар өрт сөндіру депосының әр қабатында қарастырылады.

5.4.23 Пайдаланылуы қабырғалар мен арақабырғалардың дымқылдануына байланысты болатын раковиналар мен басқа да санитарлық аспаптар, жабдықтар орнатылатын жерлерді қыш тақталармен немесе ылғалға төзімді материалдармен қаптау қарастырылады.

5.4.24 Жер үстіндегі және жер астындағы резервуарлардан автомобиль жанармайын құю станцияларының ғимараттары мен құрылыстары арасындағы минималды ара қашықтық "Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар" ТР және сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер талаптарына сәйкес қабылданады.

5.4.25 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде адамдарды құтқару үшін талап етілетін уақыттан және өрт сөндірудің есептік уақытынан кем емес уақытта конструкцияның өрт кезіндегі тұрақтылығы мен отқа төзімділігін қамтамасыз ету қарастырылады.

5.4.26 Орталық өрт сөндіру деполарының гараж-тұрақтарындағы қақпаларда қосылыс бөлігін ашу және жабу үшін механикаландырылған жетегі, сонымен қатар қолмен ашу және жабу мүмкіндіктері қарастырылған.

5.4.27 Өрт сөндіру депосына орталық кіре берісті ғимараттың негізгі қасбетінің бас жағынан орналастырады.

5.4.28 Гаражбен жапсарлас бөлменің есіктерін гаражға қарай ашылатын жағына орындайды.

5.4.29 Байланыс пункті бөлмесінен шыға берісті тікелей өрт автомобильдерінің гараж-тұрағынан және техникалық қызмет көрсету бекетінен шығаруға тыйым салынады.

5.4.30 Бөлмелерден адамдардың шығуына арналған апаттық жолдар мен шыға берістер қауіпсіз аймаққа еркін шығуды қарастырады.

5.4.31 Өрт сөндіру депосы аумағындағы жолдар (өткелдер) мен аландарды қатты жабынмен қарастырады.

5.4.32 Өрт депосының шығу алаңына қарама-қарсы көшенің көлік жүретін бөлігі мен жаяу жүргіншілер жолы, дабыл бойынша өрт автомобильдерінің шығуы кезінде көлік пен жаяу жүргіншілердің қозғалысын тоқтатуға мүмкіндік беретін, акустикалық дабылы бар бағдаршаммен және жарық көрсеткіштерімен жабдықталады.

5.4.33 Өрт сөндіру техникасы бөлмесіндегі еденнің еңісін шыға берістегі қақпалар алдында қарастырылатын баспалдақтар мен науалар жағына қарай орындайды.

5.4.34 Өртке қарсы қызмет органдары объектілерінің ғимараттарын табиғи және жасанды жолмен жарықтандыру деңгейі сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер талаптарына сәйкес қарастырылады.

5.4.35 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде жұмыс және апаттық жарықтандыру қарастырылады.

5.4.36 Апаттық жарықтандыруды қолдану (жарықтандыру қауіпсіздігі мен эвакуациялық жарықтандыру) әр түрлі бөлмелер үшін анықталады.

5.4.37 Шұғыл басқару орталығы, байланыс пункті, өрт автомобильдерінің гараж-тұрақтары және кезекші ауысымның бөлмелері апаттық жағдайда, ал дәліздер - эвакуациялық жарықтандырумен тәуелсіз стационарлық қуат көзінен (аккумулятор батареясынан, үздіксіз қоректендіру агрегатынан және басқа да құрылғылардан) жабдықталады.

5.4.38 Табиғи жарықтандыруы бар байланыс пунктісі өрт сөндіру техникасы бөлмелерімен жапсарлас орналасады.

5.4.39 Байланыс пункті, өрт сөндіру техникасы, кезекші ауысым бөлмелері және оларды жалғап тұрған дәліздер аккумулятор батареясынан және тәуелсіз стационарды қуат көзінен апаттық жарықтандырумен жабдықталады.

5.4.40 Өрт шлангтерін сақтау және техникалық қызмет көрсетуге арналған бөлме табиғи жарықтандырылады.

5.4.41 Бөлмелерді жарықтандыру сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер талаптарына сәйкес қабылданады.

5.4.42 Апаттық жарықтандыру, соның ішінде және баспалдақ торларында қарастырылады. Бұл ретте түгінделген бөлмелерді көруді жақсартатын айналы шамдары бар шырақтар қолданылады.

5.4.43 Шырақтар мына төмендегілер қамтамасыз етілетіндей тәсілмен орналасады және белгіленеді:

- 1) шырақтарға қауіпсіз және ыңғайлы қол жеткізу үшін қызмет көрсету;
- 2) ең үнемді жолмен жарықтандыру мөлшерін құру;
- 3) жарықтандыру сапасына қойылатын талаптарды сақтау (жарықтандыру біркелкілігі, жарық бағыты, зиянды факторларды шектеу: көлеңке, жарықтың жыпылықтауы).

5.5 Инженерлік желілер мен жүйелерді жобалау

5.5.1 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін шаруашылық-ауыз су (ыстық және салқын сумен) құрылғыларын және өртке қарсы сумен жабдықтауды есепке ала отырып жобаланады.

5.5.2 Автомашиналарды жуу бөлмелерінің кәріз жүйесі құм-мұнай ұстау арқылы сыртқы желілерге жалғанады.

5.5.3 Өрт шлангілерін кептіруге арналған бөлмедегі жылыту аспаптары ыстық сумен жабдықтау жүйесінің циркуляциялық құбырына жалғанады.

5.5.4 Ғимараттар мен құрылыстардағы өртке қарсы су құбыры жүйелеріне арналған сорғы станциялары (қондырғылары) сыртқа шығаратын жекелеген шыға беріске немесе тікелей сыртқа шығаратын баспалдақ торына орнатылады.

5.5.5 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде су құбыры желілерінен немесе резервуарлар мен су айдындарынан жүзеге асырылатын өртке қарсы сумен жабдықтау есепке алынады.

5.5.6 Сыртқы өртке қарсы су құбырын шаруашылық-ауыз су немесе өндірістік су құбырымен біріктіреді.

5.5.7 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде, жайлылық пен қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында, шаруашылық-ауыз су қажеттіліктеріне берілетін суық және ыстық су сапасы, "Су көздеріне, шаруашылық-ауыз су мақсаты үшін су жинау орындарына, шаруашылық-ауыз сумен жабдықтауға, суды мәдени-тұрмыстық пайдалану орындарына және су объектілерінің қауіпсіздігіне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларының талаптарына сәйкес қабылданады.

5.5.8 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалаған кезде су құбырының желілері сақиналы жасалады.

5.5.9 Сыртқы су құбыры желілерін ғимараттар мен құрылыстардың ішкі су құбыры желілерімен сақиналауға тыйым салынады.

5.5.10 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілері жылытумен (орталық не болмаса жергілікті), желдетумен және ауа баптаумен жабдыкталады.

5.5.11 Ағынды түтінге қарсы желдету жүйелерімен артық қысым құру үшін сыртқы ауаны беру мына жерлерде қамтамасыз етіледі:

- 1) эвакуациялайтын баспалдақ торларында;
- 2) лифт шахталары көлемінде және тамбур-шлюздерде.

5.5.12 Ағынды түтінге қарсы желдету жүйелері тек соратын түтінге қарсы желдету жүйелерімен бірге ғана қолданылады.

5.5.13 Соратын түтінге қарсы желдетудің тиісті жүйелерін орнатпай, оқшауланған ағынды түтінге қарсы желдету жүйелерін қолдануға тыйым салынады.

5.5.14 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде әр түрлі өрт сөндіру бөліктеріне орналастырылған, үй-жайлар тобы үшін жеке-жеке қарастырылатын желдету жүйелерімен қамтамасыз етіледі.

5.5.15 Бір өрт сөндіру бөлігі шегінде, сыртқы ауаның жалпы қабылдау құрылғылары ағынды түтінге қарсы желдету жүйелері үшін және ағынды жалпы алмастыру желдету жүйелері үшін қарастырылады.

5.5.16 Жалпы алмасатын желдетуден басқа, өрт сөндіру техникасының гараж-тұрақ бөлмелері, автомобильдердің жұмыс жасап тұрған қозғалтқыштарынан пайдаланылған газды сыртқа шығару үшін газ бұрғыштарымен жабдыкталады.

Өрт сөндіру автомобильдерінің гараж-тұрақтары бөлмелеріндегі ауа алмасу, автомобиль көлігін жуу және техникалық қызмет көрсету бекеті, бөлмелердің жоғарғы және төменгі аймақтарынан бірдей тең қарастырылады.

5.5.17 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде ГТҚҚ жобалау кезінде, бөлмелер сору желдеткішімен жабдықталған, сору арнасы (каналы) еден деңгейінен кемінде 0,5 м қашықтықта орналасуы керек.

5.5.18 Өрт сөндіру техникасы бөлмелерінің қақпалары қолмен іске қосылатын ауа-жылу жаппаларымен жабдықталады.

5.5.19 Желдету жүйелерін жартылай немесе толығымен сөндіру және өртке қарсы клапандарды жабу қажеттілігі технологиялық талаптарға сәйкес анықталады.

5.5.20 Жаттығу бөлмелеріндегі түтінді шығару үшін, соратын, ағынды және апаттық қондырғылардан тұратын түтін шығарудың үш оқшауланған жүйелері қарастырылуы керек.

5.5.21 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде электр техникалық құрылғыларды қамтамасыз ету қарастырылады.

5.5.22 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде автоматты өрт дабылы қарастырылуы қажет.

5.5.23 Қондырғылар жалынның, әбден қызған элементтердің, электр доғаның әсеріне, байланыс қосылыстарындағы және тоқ өткізетін көпірлердегі қызуға төзімділікті қамтамасыздандыратындай таңдап алынады.

5.5.24 Өрт сөндіру депосының ғимараты телефон байланысының желісімен және "101" арнайы желілерімен, ал өрт сөндіру техникасы және кезекші ауысым бөлмелері - дабыл қондырғыларымен жабдықталады.

5.5.25 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде қоқыстан тазалау және шаң жинау жүйелерімен, қоқысты уақытша (гигиеналық нормативтерге сәйкес) сақтау және оны шығару қамтамасыз етіледі.

5.5.26 Контейнерлер алаңын жоспарлау, сонымен қатар өлшемдері қоқыс тасымалдағыштың еркін өтуін қамтамасыз етеді және тиеу-түсіру шарттарына сай келетін жұмыстардың жүргізілуі қарастырылады.

5.5.27 Қоқыс жинау контейнерлерінің орны ғимараттар мен құрылыстардан қауіпсіз қашықтықты қамтамасыз ету үшін қабылданады.

5.5.28 Алаңда бірінші бос контейнерді орнатуға арналған резервтік орын қарастырылады.

5.5.29 Қоқыстарды жинау контейнерлерінің көлемі өртке қарсы қызмет органдарының объектілерінде тәуліктік шығарылған қоқыстардың орташа көлеміне тең қарастырылады.

5.5.30 Қоқыс жинайтын камера өздігінен шығатын сыртқа қарай ашылатын есігі бар, ғимаратқа кіре беріске тұтас қабырғамен (экранмен) оқшауланған және өртке қарсы арақабырғалармен бөлінеді.

5.6 Қоршаған ортаны қорғау

5.6.1 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау және салу, реконструкциялау, бөлшектеу және бұзу кезінде, қоршаған ортаның ластауын ескерту және жою бойынша шаралар, сонымен қатар қалдықтарды қолданудың қауіпсіз тәсілдері қарастырылады.

5.6.2 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде Экологиялық кодекске сәйкес, қоршаған ортаға әсер етуді бағалау ескеріледі.

5.6.3 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау, салу және пайдалану кезінде, атмосфера ауасының фондық ластану деңгейі рұқсат етілген нормаларға сәйкес қабылданады.

5.6.4 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін пайдалану процесінде қоршаған ортаның жай-күйіне жергілікті мониторинг жүргізіледі.

5.6.5 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде магниттік өрістердің, дірілдің, шудың ластануының және басқалардың әсер етуін болдырмау жөнінде шаралар қарастырылады.

5.7 Әмбебап өрт сөндіру деполарын жобалау ерекшеліктері

(Толықтырылды – ҚТҮКШІК 12.03.2025 ж. №45-НҚ бұйрық)

5.7.1 Өртке қарсы инфрақұрылымды жедел дамыту қажет болған жағдайда тез құрылатын конструкциялардан II және V типті әмбебап өрт деполарын жобалауға жол беріледі.

5.7.2 Тез құрылатын әмбебап өрт сөндіру деполарының ғимараттары IIIа өртке төзімділік дәрежесінде және С1 конструктивтік өрт қауіпсіздігі классымен жобалануы тиіс.

5.7.3 Тез құрылатын әмбебап өрт сөндіру деполары IIIа өртке төзімділік дәрежесіне арналған кезде ғимараттың биіктігі екі қабаттан аспауы тиіс.

5.7.4 II және V типті әмбебап өрт сөндіру деполары үшін тез құрылатын құрылыс конструкцияларының құрылысы дайындаушы зауыттардың техникалық нұсқауларына сәйкес жүргізілуге тиіс.

6 ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ

6.1 Энергия тұтынуды азайтуға қойылатын талаптар

6.1.1 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде, энергетикалық ресурстарды қысқартуды, ғимараттар мен құрылыстарда жылуды жоғалтуды азайтуды, сонымен қатар пайдалану кезіндегі үй-жайлардың микроклиматын қамтамасыз етуді, энергетикалық ресурстарды тиімді жұмсауды сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтер талаптарына сәйкес қарастырады.

6.1.2 Жылыту, желдету, ауа баптау және ыстық сумен жабдықтау жүйелерін автоматты немесе қолмен реттеу, сонымен қатар жылу энергиясын, ыстық және салқын суды, электр энергиясын және орталықтан жабдықтау кезінде газды есепке алу аспаптарымен жабдықтауды қамтамасыз ету, қарастырылады.

6.1.3 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау кезінде, жайлылықты қамтамасыз ету және энергия тұтынуды азайту мақсатында ғимараттың жарық бағыты бойынша дұрыс орналасуы қарастырылады, бұл қыс мезгілінде жылуды табиғи жолмен сақтап қалуға және жаз мезгілінде салқындатуға септігін тигізеді, сонымен қатар бөлмені инсоляциялауды қамтамасыз етеді.

6.1.4 Жылуды тиімді пайдалануды қамтамасыз ету үшін ғимараттардың қоршау конструкциялары энергия үнемдейтін материалдарды пайдалана отырып орындалады.

6.2 Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану

6.2.1 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау процесінде, табиғи ортаны қалпына келтіруге, табиғи ресурстарды тиімді пайдалануға және өндіруге септігін тигізетін қолданыстағы технологияларды қолдану бойынша іс-шаралар қарастырылады.

6.2.2 Ландшафтық жоспарлар табиғи ресурстарды, суды және топырақты сақтау жөніндегі іс-шараларды қамтиды.

6.2.3 Өртке қарсы қызмет органдарының объектілерін жобалау және пайдалану кезінде, іргелес аумақтағы топырақ сапасын жақсарту, қалпына келтіру және ылғалдың жиналуынан, жел эрозиясынан және басқалардан қорғау бойынша шаралар қарастырылады.

6.2.4 Жобалау процесінде, сондай-ақ суды тиімді пайдалану, техникалық мақсатта суды қайта қолдану жөніндегі шаралар қарастырылады.

6.2.5 Табиғи ресурстарды тиімді пайдалануды жоғарылату мақсатында қалдықтарды циклдік қайта пайдалану, экологиялық таза энергия көздерімен (жел, геотермалды су, күн энергиясы және тағы басқа) қамтамасыз ету жөніндегі шаралар қарастырылады.

ӘОЖ 614.842.83(083)

МСЖ 81.92.05

Түйінді сөздер: өртке қарсы қызмет органдарының объектілері, кезекші ауысымдар, өрт сөндіру техникасы, байланыс пункті, әскери киімі

СОДЕРЖАНИЕ

1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ.....	1
2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ.....	1
3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ.....	2
4 ЦЕЛИ НОРМАТИВНЫХ ТРЕБОВАНИЙ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ НОРМ.....	3
4.1 Цели нормативных требований строительных норм.....	3
4.2 Функциональные требования строительных норм.....	3
5 ТРЕБОВАНИЯ К РАБОЧИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ ОБЪЕКТОВ ОРГАНОВ ПРОТИВОПОЖАРНОЙ СЛУЖБЫ.....	4
5.1 Основные положения.....	4
5.2 Требования по обеспечению надежности и устойчивости зданий.....	5
5.3 Требования к пожарной безопасности.....	6
5.4 Требования по обеспечению охраны здоровья людей в процессе эксплуатации.....	7
5.5 Проектирование инженерных сетей и систем.....	10
5.6 Охрана окружающей среды.....	11
5.7 Особенности проектирования универсальных пожарных депо.....	12
6 ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЕ И РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ.....	12
6.1 Требования к сокращению энергопотребления.....	12
6.2 Рациональное использование природных ресурсов.....	12

ДЛЯ ЗАМЕТОК

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ**СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН****ПРОЕКТИРОВАНИЕ ОБЪЕКТОВ ОРГАНОВ ПРОТИВОПОЖАРНОЙ СЛУЖБЫ****DESIGN OF FIRE SERVICE BODIES***Дата введения – 2023-06-16***1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ**

1.1. Настоящие строительные нормы устанавливают требования к участку, объемно-планировочному решению, инженерным системам объектов органов противопожарной службы проектируемых и возводимых на территории Республики Казахстан.

1.2. Требования настоящих строительных норм распространяются на проектирование, строительство вновь возводимых и реконструируемых, расширяемых и модернизируемых зданий и сооружений органов противопожарной службы (пожарных депо, учебно-спортивных и жилых и так далее).

2 НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ

Для применения настоящих строительных норм необходимы следующие ссылки на нормативные правовые акты Республики Казахстан:

Кодекс Республики Казахстан от 2 января 2021 года "Экологический кодекс Республики Казахстан" (далее – Экологический кодекс).

Закон Республики Казахстан от 16 июля 2001 года "Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан" (далее – Закон).

Приказ Министра национальной экономики Республики Казахстан от 16 марта 2015 года № 209 "Об утверждении Санитарных правил "Санитарно-эпидемиологические требования к водоемностям, местам водозабора для хозяйственно-питьевых целей, хозяйственно-питьевому водоснабжению и местам культурно-бытового водопользования и безопасности водных объектов".

Приказ Министра по чрезвычайным ситуациям Республики Казахстан от 17 августа 2021 года № 405 «Об утверждении технического регламента «Общие требования к пожарной безопасности» (далее – ТР «Общие требования к пожарной безопасности»).

Приказ Министра по чрезвычайным ситуациям Республики Казахстан от 21 февраля 2022 года № 55 «Об утверждении Правил пожарной безопасности» (зарегистрирован в Реестре государственной регистрации нормативных правовых актов № 26867).

Примечание - При пользовании настоящим государственным нормативом целесообразно проверить действие ссылочных документов по информационным каталогам «Перечень нормативных правовых актов и нормативных технических документов в области архитектуры, градостроительства и строительства, действующих на территории Республики Казахстан», «Каталог национальных стандартов и национальных классификаторов технико-экономической информации РК» и «Каталог межгосударственных стандартов», составляемым ежегодно по состоянию на текущий год, и соответствующим ежемесячно издаваемым информационным бюллетеням - журналам и информационным указателям стандартов, опубликованным в текущем году.

Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим нормативом следует руководствоваться замененным (измененным) стандартом, если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку.

3 ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

В настоящих строительных нормах применяются следующие термины с соответствующими определениями:

3.1 Государственная противопожарная служба: Совокупность органов управления, сил и средств гражданской защиты в областях, городах республиканского значения, столице, районах, городах областного значения, предназначенных для организации предупреждения пожаров и их тушения, проведения аварийно-спасательных и неотложных работ, осуществления государственного контроля в области пожарной безопасности и проведения дознания по делам о преступлениях, связанных с пожарами.

3.2 Боевая одежда пожарного: Одежда, предназначенная для защиты тела человека от опасных и вредных факторов окружающей среды, возникающих при тушении пожаров и проведении связанных с ними первоочередных аварийно-спасательных работ, а также от неблагоприятных климатических воздействий;

3.3 Негосударственная противопожарная служба: Юридические лица, прошедшие аттестацию на право проведения работ по предупреждению и тушению пожаров, обеспечению пожарной безопасности и проведению аварийно-спасательных работ в организациях, населенных пунктах и на объектах;

3.4 Объект органов противопожарной службы: Территория, производственные, складские, общественные здания, строения и сооружения с наружными и внутренними инженерными сетями, предназначенные для обеспечения деятельности органов государственной и негосударственной противопожарной службы, добровольных противопожарных формирований, пожарно-технические научно-исследовательские учреждения, организации образования уполномоченного органа в сфере гражданской защиты;

3.5 Опасный фактор пожара: Фактор пожара, воздействие которого приводит к травме, отравлению или гибели человека, а также к материальному ущербу. К опасным факторам пожара относятся пламя и искры, повышенная температура окружающей среды, задымление, изменение состава газовой среды, токсичные продукты горения и термического разложения, пониженная концентрация кислорода;

3.6 Пожарное депо: Территория, здания и сооружения, предназначенные для размещения пожарной и специальной техники, пожарно-технического вооружения, их технического обслуживания, включая служебные, вспомогательные помещения для личного состава и пункта связи подразделения противопожарной службы;

3.7 Пожарный пост: Специальное помещение объекта с круглосуточным пребыванием дежурного персонала, оборудованное приборами контроля состояния средств пожарной автоматики;

3.8 Пожарный рукав: Гибкий трубопровод для транспортирования огнетушащих веществ, оборудованный пожарными соединительными головками;

3.9 Постовая будка: Небольшое однокомнатное строение для постового;

3.10 Противодымная защита: Комплекс организационных мероприятий и технических средств, направленных на предотвращение воздействия на людей дыма, повышенной температуры и токсичных продуктов горения;

3.11 Пункт связи: Помещение, оборудованное техническими средствами, аппаратурой, сигнально-переговорными устройствами, предназначенное для обеспечения приема сообщений, связи (телефон, радио) с центром управления силами органов

противопожарной службы, немедленного вызова личного состава и передачи распоряжений;

3.12 Уполномоченный орган в сфере гражданской защиты: Центральный исполнительный орган, осуществляющий руководство и межотраслевую координацию, разработку и реализацию государственной политики в сфере гражданской защиты в части предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера, оказания экстренной медицинской и психологической помощи населению, обеспечения пожарной безопасности и организации гражданской обороны.

3.13 Универсальное пожарное депо из быстровозводимых конструкций (далее - универсальное пожарное депо): Оперативно возводимый комплекс зданий и сооружений, включающий минимально необходимый состав помещений для размещения сил и средств гражданской защиты, предназначенный для защиты населения и инфраструктуры по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций и их последствий. *(Дополнен – Приказ КДСиЖКХ от 12.03.2025 г. №45-НК).*

4 ЦЕЛИ НОРМАТИВНЫХ ТРЕБОВАНИЙ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ НОРМ

4.1 Цели нормативных требований строительных норм

4.1.1 Целью нормативных требований является обеспечение безопасности объектов органов противопожарной службы на всех стадиях их жизненного цикла в целях защиты жизни, здоровья людей, имущества и охраны окружающей среды, обеспечения энергетической эффективности и ресурсосбережения, а также заблаговременного предупреждения, предотвращения возможности возникновения, распространения пожара и эффективного тушения.

4.2 Функциональные требования строительных норм

4.2.1 Объекты органов противопожарной службы, их основания и конструкции рассчитываются на восприятие постоянных нагрузок от собственного веса, временных равномерно распределенных и сосредоточенных на перекрытиях, а также снеговых и ветровых для данного района строительства в процессе эксплуатации зданий и сооружений.

4.2.2 В объектах органов противопожарной службы предусматриваются мероприятия по предотвращению, уменьшению опасности возникновения, максимально быстрому обнаружению, тушению пожара и его распространению на соседние здания и сооружения при неблагоприятных погодных условиях, проведение первоочередных аварийно-спасательных работ.

4.2.3 В объектах органов противопожарной службы организуются необходимые условия для работы, обеспечивающие защиту жизни и здоровья людей в процессе эксплуатации с учетом благоустройства территории, архитектурно-планировочных решений, санитарно-эпидемиологических требований.

4.2.4 Объекты органов противопожарной службы и их внутренняя среда не должны оказывать недопустимые воздействия на человека физических, химических, биологических и иных вредных факторов в течение срока эксплуатации при пребывании в них людей.

4.2.5 При проектировании объектов органов противопожарной службы обеспечивается требуемое количество помещений, их последовательное размещение, в

целях создания условий для работы сотрудников, также выполнение деятельности по охране людей, технических средств, эвакуации, тушению пожаров с учетом обстановки, информирование населения и организаций, контроля в области пожарной безопасности.

4.2.6 Искусственное освещение и естественная инсоляция помещений, а также их звукоизоляция должны создавать условия для нормального пребывания людей и не допускать угрозы причинения вреда здоровью человека.

4.2.7 В объектах органов противопожарной службы, в целях безопасности, необходимо предусмотреть технические этажи, оснащенные всеми инженерными системами, технологическим оборудованием, приборами для автоматического или ручного регулирования температуры воздуха, также обеспечить удобное, продуманное и последовательное расположение помещений, учитывая функциональные назначения.

4.2.8 Ограждающие конструкции объектов органов противопожарной службы должны обеспечить влагозащиту и теплозащиту помещений, а системы водоснабжения и канализации не допускать утечек и загрязнений.

4.2.9 Прилегающая территория, в том числе пути передвижения проектируется таким образом, чтобы обеспечивать защиту жизни и здоровья, а также исключить возможности вероятных несчастных случаев, нанесения травм и создания угрозы здоровью человека.

4.2.10 В объектах органов противопожарной службы создается беспрепятственный доступ для всех людей, включая, при необходимости маломобильные группы населения, к местам в соответствии с их назначением.

4.2.11 В объектах органов противопожарной службы необходимо учитывать требования по охране окружающей среды, рациональному использованию природных ресурсов и экономии энергопотребления, сокращению потерь тепла.

4.2.12 В объектах органов противопожарной службы, в процессе проектирования, строительства и эксплуатации, предусматриваются меры по рациональному использованию водопотребления и тепла, а также для повторного применения строительных конструкций, материалов и изделий.

4.2.13 В объектах органов противопожарной службы предусматриваются меры, чтобы ограждающие строительные конструкции, системы отопления и охлаждения, вентиляции и кондиционирования воздуха, освещения и другие системы функционировали в режиме экономии энергии и сохранения тепла, создания комфортных условий пребывания работников в помещениях.

5 ТРЕБОВАНИЯ К РАБОЧИМ ХАРАКТЕРИСТИКАМ ОБЪЕКТОВ ОРГАНОВ ПРОТИВОПОЖАРНОЙ СЛУЖБЫ

5.1 Основные положения

5.1.1 Проектирование, строительство и реконструкция объектов органов противопожарной службы осуществляются в соответствии с требованиями настоящих строительных норм и других соответствующих нормативных документов, устанавливающих правила проектирования и строительства на территории Республики Казахстан.

5.1.2 В объектах органов противопожарной службы (центральных пожарных депо) разрешается размещать центр оперативного управления, пожарный аварийно-спасательный отряд, базу газодымозащитной службы (далее – база ГДЗС), рукавный пост, конференц-зал с кинопроекционной и фойе.

5.1.3 В объектах органов противопожарной службы, газоснабжение проектируется согласно требованиям государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства, утверждаемыми в соответствии с подпунктом 23-16) статьи 20 Закона (далее – государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства).

5.1.4 На территории жилых зон, основных путях движения людей, объектов органов противопожарной службы обеспечивается доступность для маломобильных групп населения и их потребности.

5.1.5 В производственной зоне, на участке, отведенном для строительства депо, размещаются: здание пожарного депо, при необходимости закрытый гараж-стоянка резервной техники и складские помещения.

5.1.6 В учебно-спортивной зоне пожарного депо необходимо размещать учебную пожарную башню, стометровую полосу с препятствиями, подземный резервуар и пожарный гидрант с площадкой для стоянки автомобилей, спортивные сооружения.

5.1.7 В жилой зоне размещаются жилая часть здания пожарного депо или жилой дом (служебные квартиры или общежитие), площадки для отдыха и детских игр.

5.1.8 Пост технического обслуживания включает в себя мастерскую, кабинет безопасности движения, осмотровую канаву, кладовую, заправочный пункт.

5.1.9 Объемно-планировочные решения помещений пожарной техники и мойки определяются в зависимости от типа пожарной техники.

5.1.10 * В случае недостаточной площади земельного участка при проектировании пожарного депо в городах и населенных пунктах, но на участке площадью не менее 0,55 га, допускается проектирование здания пожарного депо с минимальным количеством помещений. *(Дополнен – Приказ КДСиЖКХ от 06.10.2023 г. №149-НК)*

5.2 Требования по обеспечению надежности и устойчивости зданий

5.2.1 При проектировании, строительстве и реконструкции объектов органов противопожарной службы запрещаются разработка и использование технологий, не отвечающих требованиям государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

5.2.2 При расчете и проектировании несущих конструкций объектов органов противопожарной службы обеспечиваются их надежность и устойчивость, учитывая геотехнические условия площадки строительства, природно-климатические условия и особые сочетания нагрузок с учетом сейсмических воздействий, а также противопожарную защиту.

5.2.3 Конструктивные решения и конструкции зданий и сооружений органов противопожарной службы принимаются с учетом их эффективной и экономической целесообразности в условиях конкретной площадки строительства.

5.2.4 Здания и сооружения проектируются таким образом, чтобы несущие и наружные ограждающие строительные конструкции, междуэтажные перекрытия не повреждались и не обрушались частично или полностью в течение всего срока службы.

5.2.5 При проектировании и расчете несущие конструкции должны соответствовать требованиям:

- 1) требуемой несущей способности;
- 2) эксплуатационной пригодности;
- 3) долговечности.

5.2.6 Стены лестничных клеток проектируются таким образом, чтобы обрушение смежных конструкций здания не приводило к их разрушению.

5.2.7 При проектировании фундаментов предусматривается исключение неравномерности осадок оснований под несущими конструкциями объектов органов противопожарной службы, с учетом:

- 1) физико-механических характеристик грунтов;
- 2) характеристик гидрогеологического режима на площадке застройки;
- 3) степени агрессивности грунтов и грунтовых вод по отношению к фундаментам и подземным инженерным сетям и другое.

5.3 Требования к пожарной безопасности

5.3.1 Пожарная безопасность и объемно-планировочное решение объектов органов противопожарной службы должны соответствовать требованиям ТР "Общие требования к пожарной безопасности" и действующих нормативных документов по пожарной безопасности на территории Республики Казахстан.

5.3.2* Объекты противопожарных служб, в зависимости от назначения и наличия пожарной техники подразделяются на следующие типы пожарных депо:

- 1) I тип - центральное пожарное депо;
- 2) от II до VI типа - пожарные депо и отдельные пожарные посты.

Объекты противопожарной службы проектируются не ниже II степени огнестойкости.

Пожарное депо VI типа проектируется в крупных городах при отсутствии пожарных депо, располагаемых на расстоянии, при котором время прибытия первого пожарного подразделения к месту вызова превышает установленное Техническим регламентом «Общие требования к пожарной безопасности». Размещение пожарного депо VI типа предусматривается во вновь проектируемых многоквартирных жилых зданиях и общественных зданиях высотой более 28 метров. *(Изм.ред. – Приказ КДСиЖКХ от 12.03.2025 г. №45-НК).*

5.3.3 При проектировании объектов органов противопожарной службы, в целях безопасности объектов, необходимо учитывать предотвращение пожара, образование горючей среды и исключение источников зажигания.

5.3.4 В объектах органов противопожарной службы предусматриваются технические средства (лестничные клетки, противопожарные стены, лифты, наружные пожарные лестницы, аварийные люки и тому подобное), обладающие требуемым пределом огнестойкости при пожаре с учетом необходимого времени для спасения людей при пожаре и расчетного времени тушения пожара.

5.3.5 При проектировании объектов органов противопожарной службы, необходимо предусматривать обеспечение системой пожарной безопасности, в том числе исключение возникновения пожара, защиту людей и материальных ценностей.

5.3.6 Системы пожарной безопасности объектов органов противопожарной службы направлены на предотвращение воздействия на людей опасных факторов пожара, в том числе их вторичных проявлений на требуемом уровне.

5.3.7 В объектах органов противопожарной службы предусматриваются автоматические установки обнаружения пожара, а также системы оповещения людей о пожаре, в соответствии с требованиями государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

5.3.8 Система противодымной защиты объектов органов противопожарной службы (база ГДЗС) размещается в отдельном помещении (на первом этаже) или в помещении, отделенного от основного здания.

5.3.9 Система противодымной защиты объектов органов противопожарной службы (ГДЗС) должна обеспечивать: незадымление, снижение температуры и удаление

продуктов горения и термического разложения на путях эвакуации, в течение времени, достаточного для эвакуации людей, в соответствии с требованиями государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

5.3.10 Помещения для технического обслуживания пожарных автомобилей отделяются от других помещений стенами (перегородками) из негорючих материалов.

5.3.11 При проектировании объектов органов противопожарной службы, части зданий и помещения различных классов функциональной пожарной опасности разделяются ограждающими конструкциями с нормируемыми пределами огнестойкости и классами конструктивной пожарной опасности или противопожарными преградами.

5.3.12 . Дороги, проезды и подъезды для пожарной техники к зданиям и сооружениям предусматриваются, в соответствии с требованиями государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

Участок подъездного пути к воротам пожарного депо VI типа выполняется обособленным от подъездных путей к многоквартирному жилому дому

5.3.13 Двери на путях эвакуации выполняются свободно открывающимися по направлению выхода из здания.

5.3.14 Двери эвакуационных выходов из помещений и коридоров, оборудованных дымоудалением с принудительным побуждением, а также двери лестничных клеток выполняются дымонепроницаемыми.

5.3.15 Дымонепроницаемые двери, которые необходимо эксплуатировать в открытом положении, оборудуются устройствами, обеспечивающими их автоматическое закрывание при пожаре.

5.3.16 В коридорах не допускается предусматривать устройство встроенных шкафов, за исключением шкафов для коммуникаций и пожарных кранов.

5.3.17 Предел огнестойкости и класс пожарной опасности конструкций с нормируемыми пожарно-техническими характеристиками остаются неизменными, при их пересечении с инженерными коммуникациями. При пересечении конструкций инженерными коммуникациями, зазоры между ними на всю толщину конструкций заполняются материалами, не снижающими предел огнестойкости и класс пожарной опасности конструкции.

5.4 Требования по обеспечению охраны здоровья людей в процессе эксплуатации

5.4.1 Размещение объектов органов противопожарной службы на отведенном и разрешенном для строительства участке производится в соответствии с требованиями государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

5.4.2 Территория пожарного депо подразделяется на производственную, учебно-спортивную и жилую зоны.

5.4.3 Пожарные депо размещаются на земельных участках, имеющих выезды на магистральные улицы или дороги общегородского значения.

5.4.4 Генеральные планы объектов органов противопожарной службы разрабатываются с учетом местных климатических условий, а также предусматривают меры по защите зданий и прилегающей территории от неблагоприятных воздействий внешних факторов.

5.4.5 Место расположения пожарных депо (постов) выбирается, в пределах устанавливаемых радиусов обслуживания.

5.4.6 Центры оперативного управления размещаются на земельных участках (отдельно стоящими, пристроенными, встроенными), выделенных для строительства центральных пожарных депо, или совместно с территориальными управлениями

уполномоченного государственного органа по чрезвычайным ситуациям Республики Казахстан.

5.4.7 Территория пожарного депо огораживается и озеленяется, у фасада здания устанавливается отапливаемая, остекленная постовая будка.

5.4.8 Производственные процессы в пожарном депо относятся к I группе по санитарно-эпидемиологическим требованиям.

5.4.9 При проектировании, строительстве объектов органов противопожарной службы необходимо обеспечить удобное расположение помещений, а также они должны соответствовать функциональному назначению, требованиям безопасности и комфорта, эргономическим и технологическим требованиям.

5.4.10 Состав и площади помещений для региональных специализированных отрядов и частей, осуществляющих первоочередные аварийно-спасательные работы, определяются государственными нормативами в области архитектуры, градостроительства и строительства.

5.4.11 Гараж-стоянка основных пожарных автомобилей размещается на первом этаже.

5.4.12 Система противодымной защиты объектов органов противопожарной службы (база ГДЗС) размещается (на первом этаже) в отдельном помещении, отделенного от основного здания.

5.4.13 Помещение для отдыха личного состава дежурной смены должно быть отделено от помещения для приема пищи и санитарных узлов.

5.4.14 Боевая одежда и снаряжение каждого пожарного укладываются отдельно, на специально оборудованные стеллажи. Стеллажи с боевой одеждой личного состава, дежурного караула располагаются сзади пожарных автомобилей.

5.4.15 Аккумуляторное помещение для пункта связи размещается в отдельном помещении, смежно с пунктом связи и входом через тамбур.

5.4.16 Мастерская должна располагаться рядом с постом технического обслуживания и иметь с ним непосредственное сообщение.

5.4.17 Проектирование помещений административного назначения на объектах органов противопожарной службы производится с учетом требований государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

5.4.18 Кабинеты руководства и инспекторского состава в административно-бытовом здании размещаются рядом с лестничной клеткой, сообщаемой с центральным входом в здание.

5.4.19 Учебный класс и кабинет начальника дежурной смены размещаются рядом с помещениями дежурной смены.

5.4.20 Рукавный участок располагается рядом с помещением пожарной техники.

5.4.21 Стены помещения мойки и сушки противогаров и аппаратов облицовываются керамической плиткой.

5.4.22 Санитарные узлы предусматриваются на каждом этаже пожарного депо.

5.4.23 В местах установки раковин и других санитарных приборов, оборудования, эксплуатация которых связана с возможным увлажнением стен и перегородок, предусматривается отделка керамической плиткой или влагостойкими материалами.

5.4.24 Минимальные расстояния между зданиями и сооружениями автомобильных заправочных станции с наземными и подземными резервуарами принимают, в соответствии с техническим регламентом " Общие требования к пожарной безопасности" и государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

5.4.25 При проектировании объектов органов противопожарной службы, предусматривается обеспечение устойчивости и огнестойкости конструкций при пожаре

не менее времени, требуемого для спасения людей, и расчетного времени тушения пожара.

5.4.26 В гаражах-стоянках центральных пожарных депо в воротах предусматривается механизированный привод открывания и закрывания из пункта связи части, а также возможность ручного открывания и закрывания.

5.4.27 Центральный вход в пожарное депо необходимо размещать со стороны главного фасада здания.

5.4.28 Двери смежных с гаражом помещений выполняются открывающимся в сторону гаража.

5.4.29 Выход из помещения пункта связи, непосредственно, в помещения гаража-стоянки пожарных автомобилей и поста технического обслуживания не допускается.

5.4.30 Аварийные пути и выходы людей из помещений предусматриваются свободными с выходом в безопасную зону.

5.4.31 Дороги (проезды) и площадки на территории пожарного депо предусматриваются с твердым покрытием.

5.4.32 Проезжая часть улицы и тротуар, против выездной площади пожарного депо, оборудуется светофором и световым указателем с акустическим сигналом, позволяющим останавливать движение транспорта и пешеходов во время выезда пожарных автомобилей по сигналу тревоги.

5.4.33 Уклон пола в помещении пожарной техники выполняется в сторону трапов и лотков, предусматриваемых перед выездными воротами.

5.4.34 Уровень естественного и искусственного освещения помещений объектов органов противопожарной службы предусматривается, согласно требованиям государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

5.4.35 На объектах органов противопожарной службы предусматриваются рабочее и аварийное освещения.

5.4.36 Применение аварийного освещения (освещение безопасности и эвакуационное освещение) определяется для различных помещений.

5.4.37 Помещения центра оперативного управления, пункта связи, гаража-стоянки пожарных автомобилей и дежурной смены оборудуются аварийным, а коридоры - эвакуационным освещением от независимого стационарного источника питания (аккумуляторной батареи, агрегата бесперебойного питания и других устройств).

5.4.38 Пункт связи должен иметь естественное освещение и располагаться смежно с помещением пожарной техники.

5.4.39 Помещения пункта связи, пожарной техники, дежурной смены и коридоры, соединяющие их, оборудуются аварийным освещением от аккумуляторных батарей и независимого стационарного источника питания.

5.4.40 Помещение для технического обслуживания и хранения пожарных рукавов должно иметь естественное освещение.

5.4.41 Освещенность помещений принимается, согласно требованиям государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

5.4.42 Предусматривается аварийное освещение, в том числе и на лестничных клетках. При этом применяются светильники с зеркальными лампами, улучшающие видимость в задымленных помещениях.

5.4.43 Светильники располагаются и устанавливаются таким образом, чтобы обеспечивались:

- 1) безопасный и удобный доступ к светильникам для обслуживания;
- 2) создание нормируемой освещенности наиболее экономичным путем;
- 3) соблюдение требований к качеству освещения (равномерность освещения, направление света, ограничение вредных факторов - теней, пульсаций освещенности).

5.5 Проектирование инженерных сетей и систем

5.5.1 Объекты органов противопожарной службы проектируются с учетом оборудования хозяйственно-питьевым (с горячей и холодной водой) и противопожарным водоснабжением

5.5.2 Система канализации помещения мойки автомашин присоединяется к внешним сетям через пескоуловитель.

5.5.3 В помещении для сушки пожарных рукавов отопительные приборы подключаются к циркуляционному трубопроводу системы горячего водоснабжения.

5.5.4 Насосные станции (установки) в зданиях и сооружениях, предназначенные для систем противопожарного водопровода, устраиваются с отдельным выходом наружу или на лестничную клетку, ведущую непосредственно наружу.

5.5.5 При проектировании объектов органов противопожарной службы учитывается противопожарное водоснабжение, которое осуществляется от водопроводных сетей или резервуаров и водоемов.

5.5.6 Наружный противопожарный водопровод объединяется с хозяйственно-питьевым или производственным водопроводом.

5.5.7 При проектировании объектов органов противопожарной службы, с целью обеспечения комфорта и безопасности, качество холодной и горячей воды, подаваемой на хозяйственно-питьевые нужды, принимается в соответствии с требованиями санитарных правил "Санитарно-эпидемиологические требования к водоемным, местам водозабора для хозяйственно-питьевых целей, хозяйственно-питьевому водоснабжению и местам культурно-бытового водопользования и безопасности водных объектов".

5.5.8 При проектировании объектов органов противопожарной службы водопроводные сети устраиваются кольцевыми.

5.5.9 Кольцевание наружных водопроводных сетей внутренними водопроводными сетями зданий и сооружений запрещается.

5.5.10 Объекты органов противопожарной службы оборудуются отоплением (центральным либо местным), вентиляцией и кондиционированием.

5.5.11 Системами приточной противодымной вентиляции обеспечиваются подача наружного воздуха для создания избыточного давления в:

- 1) эвакуационных лестничных клетках;
- 2) объемах лифтовых шахт и тамбур-шлюзах.

5.5.12 Системы приточной противодымной вентиляции применяются только с системами вытяжной противодымной вентиляции.

5.5.13 Обособленное применение систем приточной противодымной вентиляции, без устройства соответствующих систем вытяжной противодымной вентиляции запрещается.

5.5.14 При проектировании объектов органов противопожарной службы обеспечиваются системы вентиляции, которые предусматриваются отдельными для групп помещений, размещенных в разных пожарных отсеках.

5.5.15 В пределах одного пожарного отсека, общие приемные устройства наружного воздуха предусматриваются, для систем приточной противодымной вентиляции и для систем приточной противодымной вентиляции.

5.5.16 Кроме общеобменной вентиляции, помещения гаража-стоянки пожарной техники, оборудуются газоотводами, для удаления наружу выхлопных газов от работающих двигателей автомобилей.

Воздухообмен в помещениях гаража-стоянки пожарных автомобилей, мойки и поста технического обслуживания автомобильного транспорта необходимо предусматривать из верхней и нижней зон помещений поровну.

5.5.17 При проектировании ГДЗС на объектах органов противопожарной службы, помещения оборудуются вытяжной вентиляцией, всасывающий канал которой должен располагаться в не менее 0,5 м от уровня пола.

5.5.18 Ворота помещений пожарной техники оборудуются воздушно-тепловыми завесами с ручным пуском.

5.5.19 Необходимость частичного или полного отключения систем вентиляции и закрытия противопожарных клапанов определяется в соответствии с технологическими требованиями.

5.5.20 Для удаления дыма из тренировочных помещений предусматриваются три обособленные системы дымоудаления, состоящие из вытяжной, приточной и аварийной установок.

5.5.21 При проектировании объектов органов противопожарной службы предусматривается обеспечение электротехнических устройств.

5.5.22 При проектировании объектов органов противопожарной службы необходимо предусматривать автоматическую пожарную сигнализацию.

5.5.23 Оборудование подбирается таким образом, чтобы обеспечить стойкость к воздействию пламени, накаливаемых элементов, электрической дуги, нагрева в контактных соединениях и токопроводящих мостиках.

5.5.24 Здание пожарного депо оборудуется сетью телефонной связи и спецлиниями "101", а помещения пожарной техники и дежурной смены – установками тревожной сигнализации.

5.5.25 На объектах органов противопожарной службы предусматриваются система очистки от мусора и пылеуборку, временное (в соответствии с гигиеническими нормативами) хранение мусора и возможность его вывоза.

5.5.26 Планировка, а также размеры контейнерной площадки должны предусматривать свободный проезд мусоровоза и отвечать условиям производства погрузочно-разгрузочных работ.

5.5.27 Расположение мусоросборных контейнеров принимается так, чтобы обеспечить безопасное расстояние от зданий и сооружений.

5.5.28 На площадке предусматривается резервное место для установки первого порожнего контейнера.

5.5.29 На объектах органов противопожарной службы, объем мусоросборных контейнеров предусматривается равным среднему объему выбрасываемого мусора в сутки.

5.5.30 Мусоросборная камера должна иметь самостоятельный выход с открывающейся наружу дверью, изолированный от входа в здание глухой стеной (экраном), и отделяться противопожарными перегородками.

5.6 Охрана окружающей среды

5.6.1 При проектировании и строительстве, реконструкции, демонтаже и сносе объектов органов противопожарной службы, предусматриваются мероприятия по предупреждению и устранению загрязнения окружающей среды, а также безопасные способы обращения с отходами.

5.6.2 При проектировании объектов органов противопожарной службы необходимо учитывать оценку воздействия на окружающую среду, согласно Экологическому кодексу.

5.6.3 При проектировании, возведении и эксплуатации объектов органов противопожарной службы, фоновый уровень загрязнения атмосферного воздуха принимается в соответствии с допустимыми нормами.

5.6.4 В процессе эксплуатации объектов органов противопожарной службы, проводится локальный мониторинг за состоянием окружающей среды.

5.6.5 При проектировании объектов органов противопожарной службы, предусматриваются меры по предотвращению воздействий магнитных полей, вибрации, шумового загрязнения и другое.

5.7 Особенности проектирования универсальных пожарных депо *(Дополнен – Приказ КДСиЖКХ от 12.03.2025 г. №45-НК).*

5.7.1 В случае необходимости оперативного развития противопожарной инфраструктуры допускается проектировать универсальные пожарные депо II и V типа из быстровозводимых конструкций.

5.7.2 Здания универсальных пожарных депо следует проектировать не ниже IIIа степени огнестойкости с классом конструктивной пожарной опасности С1.

5.7.3 При проектировании универсальных пожарных депо II типа IIIа степени огнестойкости максимальную этажность зданий необходимо принимать не более 2 этажей.

5.7.4 Строительство быстровозводимых строительных конструкций для универсальных пожарных депо II и V типа должно проводиться в соответствии с техническими указаниями заводов-изготовителей.

6 ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЕ И РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ

6.1 Требования к сокращению энергопотребления

6.1.1 При проектировании объектов органов противопожарной службы, предусматриваются: сокращение потребления энергетических ресурсов, уменьшение потерь тепла в зданиях и сооружениях, а также при эксплуатации – обеспечение микроклимата помещений, эффективное расходование энергетических ресурсов, в соответствии с требованиями государственных нормативов в области архитектуры, градостроительства и строительства.

6.1.2 Системы отопления, вентиляции, кондиционирования воздуха и горячего водоснабжения должны предусматривать автоматическое или ручное регулирование, а также обеспечение оснащения их приборами учета тепловой энергии, холодной и горячей воды, электроэнергии и газа при централизованном снабжении.

6.1.3 При проектировании объектов органов противопожарной службы, в целях обеспечения комфорта и сокращения энергопотребления, предусматривается правильная ориентация здания по сторонам света, которая способствует естественному сохранению тепла в зимний период и охлаждению в летний период, а также обеспечивает инсоляцию помещений.

6.1.4 Для обеспечения эффективного использования тепла, ограждающие конструкции здания выполняются с использованием энергосберегающих материалов.

6.2 Рациональное использование природных ресурсов

6.2.1 В процессе проектирования объектов органов противопожарной службы, предусматриваются меры по применению существующих технологий, способствующих

восстановлению природной среды, рациональному использованию и воспроизводству природных ресурсов.

6.2.2 Ландшафтные планы должны включать мероприятия по сохранению природных ресурсов, воды и почвы.

6.2.3 При проектировании и эксплуатации объектов органов противопожарной службы, предусматриваются мероприятия по защите, восстановлению, улучшению качества почвы на прилегающей территории и защите от влагонакопления, ветровой эрозии и другие.

6.2.4 В процессе проектирования также предусматриваются меры по рациональному водопользованию, повторному применению вод в технических целях.

6.2.5 В целях повышения рационального использования природных ресурсов предусматриваются меры по цикличному повторному использованию отходов, обеспечению экологически чистыми источниками энергии (ветром, геотермальными водами, солнечной энергией и так далее).

УДК 614.842.83 (083)

МКС 81.92.05

Ключевые слова: объекты органов противопожарной службы, дежурные смены, пожарная техника, пункт связи, боевая одежда.

Ресми басылым

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӨНЕРКӘСІП ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС МИНИСТРЛІГІ
ҚҰРЫЛЫС ЖӘНЕ ТҰРҒЫН ҮЙ-КОММУНАЛДЫҚ ШАРУАШЫЛЫҚ ІСТЕРІ
КОМИТЕТІ

**Қазақстан Республикасының
ҚҰРЫЛЫС НОРМАЛАРЫ**

ҚР ҚН 2.02-04-2023

**ӨРТКЕ ҚАРСЫ ҚЫЗМЕТ ОРГАНДАРЫНЫҢ
ОБЪЕКТІЛЕРІН ЖОБАЛАУ**

Басылымға жауаптылар: «ҚазҚСҒЗИ» АҚ

050046, Алматы қаласы, Солодовников көшесі, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – қабылдау бөлмесі

Издание официальное

КОМИТЕТ ПО ДЕЛАМ СТРОИТЕЛЬСТВА И ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО
ХОЗЯЙСТВА МИНИСТЕРСТВА ПРОМЫШЛЕННОСТИ И СТРОИТЕЛЬСТВА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

**СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ
Республики Казахстан**

СН РК 2.02-04-2023

**ПРОЕКТИРОВАНИЕ ОБЪЕКТОВ ОРГАНОВ
ПРОТИВОПОЖАРНОЙ СЛУЖБЫ**

Ответственные за выпуск: АО «КазНИИСА»

050046, г. Алматы, ул. Солодовникова, 21
Тел./факс: +7 (727) 392-76-16 – приемная